

4. Кулиев И.О. Органы местного самоуправления в осуществлении общественного порядка (анализ нормативного регулирования, проблематика) / И.О. Кулиев // Государственная власть и местное самоуправление. – 2001. – № 3. – С. 31.
5. Закон України «Про міліцію» [Електронний ресурс]: CD-вид-во «Інфодиск», 2013. – 1 електрон. опт. диск (CD-ROM): кольор.; 12 см.-Інфодиск. Законодавство України, № 7, 2013.- Систем. Вимоги: Pentium-233; 32 Мб RAM; CD-ROM 8x; ОС Windows 95OSR2 /98 /NT SP6 / 2000/ XP. – назва з контейнера.
6. Пылин В.В. Муниципальное право Российской Федерации: Учебник для вузов / В.В.Пылин. - СПб.: Изд. «Юридический центр Пресс», 2003. - 765 с. - С. 626.
7. Солдатов А.А. Теоретические, организационно-правовые и финансовые основы формирования муниципальных органов охраны общественного порядка (муниципальной милиции) : дис. ... канд. юрид. наук : 12.00.02 / Солдатов Александр Александрович. – Краснодар, 2004. – 275 с.
8. Конституція України. Прийнята на п'ятій сесії Верховної Ради України 28.06.1996 р. - К.: Феміна, 1996. – 64 с.
9. Постанова КМУ «Про затвердження Стратегії демографічного розвитку в період до 2015 року» № 879 від 24.06.2006 р. [Електронний ресурс] / Управління комп'ютеризованих систем ВРУ. – електрон. дан.- К.: Верховна Рада України. Офіційний веб-сайт., 2013. – Режим доступу: <http://zakon.rada.gov.ua/cgi-bin/laws/main.cgi?nreg=879-2006-%EF> . – назва з екрану.
10. Конституція України. Науково-практичний коментар. / [Авер'янов В.Б., Батанов О.В., Баулін Ю.В. та ін.]; голова редкол. Тацій В.Я. – К.: ВД «Ін Юре», 2003. – 805 с.
11. Науково-практичний коментар Кримінального кодексу України. – 4-те вид., переробл. та доповн. / За ред. М. І. Мельника, М. І. Хавронюка. – К.: Юридична думка, 2007. – 1184 с.
12. Закон України «Про забезпечення санітарного та епідемічного благополуччя населення» № 4004-ХІІ від 24.02.1994 р. [Електронний ресурс] / Управління комп'ютеризованих систем ВРУ. – електрон. дан.- К.: Верховна Рада України. Офіційний веб-сайт., 2013. – Режим доступу: <http://zakon.rada.gov.ua/cgi-bin/laws/main.cgi?nreg=879-2006-%EF> . – назва з екрану.

V. Orlov

THE CONSTITUTIONAL AND LEGAL BASIS OF PUBLIC PEACE

In this article, the study of the constitutional and legal basis of public peace in Ukraine is carried out.

The existing scientific elaborations of modern and Soviet scientists and state of legislation currently in force in the context of the subject under study are analysed.

It is stated that the problem of the legal basis of public peace is extensively covered in scientific literature, mainly in the field of administrative law, while the question of the constitutional and legal basis of public peace in Ukraine, as well as the reflection of public peace in the Constitution of Ukraine have not been formulated.

The current state of study the notion «public peace», it's nature, characteristics and distinguishing the areas of public peace from other social relations are examined. The most complete, according to the author's opinion, definition of public peace is also provided.

The constitutional standards are covered that concern social relations in the field of public peace and standards of sectoral legislation, such as prohibiting and regulating rules that specify the rights and duties of citizens in the sphere of public peace.

On the basis of the research the author's decision concerning the constitutional and legal basis of public peace in Ukraine is formulated.

The conclusion illustrates that the legal rules under study do not fully cover the social relations that make up the notions «public peace» and «public place». In connection with this in Ukraine there is the necessity for legislative determination of public peace and public places, as well as the adoption of Law of Ukraine «On security of public peace» that will strengthen and support it at a high level in the state.

Keywords: *public peace, constitutional standards, legal basis, sectoral legislation, public relations, human rights and freedoms, public place, security.*

УДК 352.07(477)(045)

С. А. Панасюк

ПОВНОТА КОМПЕТЕНЦІЇ МІСЦЕВОГО САМОВРЯДУВАННЯ ЯК ЗАПОРУКА ЙОГО ІСНУВАННЯ В УКРАЇНІ

У даній статті проаналізовано праці науковців, законодавство України та міжнародні нормативно-правові акти щодо важливості дотримання принципу повноти компетенції місцевого

самоврядування, його якісного нормативного закріплення та наявності в законодавстві України негативних факторів, які нівелюють самостійність та самодостатність місцевого самоврядування.

Ключові слова: Європейська хартія місцевого самоврядування, компетенція місцевого самоврядування, принципи місцевого самоврядування, повноваження та функції місцевого самоврядування, імплементація принципів місцевого самоврядування.

Постановка проблеми. Становлення та розвиток реального місцевого самоврядування є одними із важливіших завдань сучасної демократичної держави. Цей процес здійснюється у відповідності до міжнародних стандартів локальної демократії. В 1985 році, з метою належного запровадження та розвитку місцевого самоврядування в європейських країнах, була прийнята та відкрита для підписання Європейська хартія місцевого самоврядування (далі – Хартія) [1].

Україна ратифікувала Хартію в 1997 році [2] та у відповідності до ч. 1 ст. 9 Конституції України [3] імплементувала її до національного законодавства, чим взяла на себе зобов'язання законодавчо закріпити та реалізовувати принципи, що були закладені в тексті Хартії.

Важливими принципами місцевого самоврядування, що дають можливість казати про існування та належне функціонування реального місцевого самоврядування, є принципи, що забезпечують місцеве самоврядування реальною компетенцією для належної реалізації своїх функцій. Такі принципи були закладені в статті 4 Хартії.

В даній роботі не буде зачіпатись питання коректності перекладу терміну «local authorities», який буде зазначатись автором по тексту роботи як «місцеві співтовариства», що буде ототожнюватись із термінами «органи місцевого самоврядування» та «місцеві влади».

Наукове обґрунтування теми дослідження. У своїй статті В.В. Кравченко [4] наголошує на неповному відтворенні принципів Хартії в Конституції України та в Законі України «Про місцеве самоврядування в Україні».

Автори підручника «Муніципальне право України» [5, с. 144] зазначають, що стаття 4 Хартії має принципове значення, адже в ній закріплена сфера компетенції місцевого самоврядування, а також відбито процеси її становлення і динаміки.

На важливості значення положень статті 4 Хартії зазначають і автори колективної монографії «Актуальні проблеми становлення та розвитку місцевого самоврядування в Україні» (далі – Колективна монографія) [6, с. 720].

Викладення основного матеріалу. Для розуміння важливості принципів, закладених статті 4 Хартії щодо компетенції місцевого самоврядування запровадження та якісного рівня місцевої демократії, розглянемо положення кожної її частини та проаналізуємо реальну ситуацію щодо реалізації цих принципів в законодавстві України.

Професор В.В. Кравченко у своїй статті [4] виділяє такі основоположні принципи (закріплені в статті 4 Хартії), що мають значення для формування «європейської (демократичної)» моделі влади на субнаціональних територіальних рівнях: принцип автономності місцевого самоврядування; принцип субсидіарності; принцип повноважності, невідчуженості та непорушності місцевого самоврядування; принцип адаптації делегованих місцевому самоврядуванню повноважень до місцевих умов; принцип участі місцевого самоврядування у вирішенні всіх питань публічного значення (що зачіпають права та інтереси місцевого самоврядування).

Частина 1 статті 4 Хартії містить такі положення: «Головні повноваження і функції місцевих співтовариств визначаються конституцією або законом. Однак це положення не перешкоджає наділенню місцевих співтовариств повноваженнями і функціями для спеціальних цілей відповідно до закону».

Частиною першою статті 4 Хартії на державу-члена покладається обов'язок нормативного закріплення на законодавчому рівні (навіть на рівні конституції) ключових повноважень і функцій місцевих співтовариств. Тим самим, забезпечується вища юридична сила та стабільність таких повноважень і функцій.

Хартія не обмежує державу щодо надання інших повноважень та функцій місцевим співтовариствам, а тому, їх перелік не може бути вичерпним.

Неможливо створити універсальний список повноважень, віднесених до виключного відання органів місцевого самоврядування. Все залежить від структури та механізмів функціонування політики конкретної Держави (беручи до уваги культурні та історичні традиції) [7, с. 51].

В Конституції України [3] закріплені основні повноваження місцевого самоврядування, що деталізовані в Законі України «Про місцеве самоврядування в Україні» [8] та інших нормативно-правових актах.

Поряд з прямими повноваженнями, законодавчо закріпленими за органами місцевого самоврядування, останні можуть приймати рішення, що відповідають громадським потребам місцевого населення, і здійснювати дії, які не обов'язково відносяться до їх власної компетенції, але які не виключені з їх сфери діяльності [7, с. 51].

Не дивлячись на нормативне закріплення повноважень місцевого самоврядування на рівні Конституції України та законів України, реальна ситуація щодо відтворення принципів закладених в статті 4 Хартії та їх якісної реалізації є досить загрозливою для існування та розвитку дійсного європейського місцевого самоврядування («доброго врядування»).

В частині 2 статті 4 Хартії зазначається: «місцеві співтовариства в межах закону мають повне право вільно вирішувати будь-яке питання, яке не вилучене із сфери їхньої компетенції і вирішення якого не доручене жодному іншому органу».

Автори Колективної монографії [6, с. 721] зазначають, що: «Цій вимозі відповідає положення ст. 4 профільного Закону України від 21 травня 1997 р., що закріплює, серед основних принципів місцевого самоврядування, принцип правової, організаційної і матеріально-фінансової самостійності в межах повноважень, визначених цим та іншими законами».

В експертному висновку щодо відповідності національного законодавства України положенням Європейської хартії місцевого самоврядування [9] (далі – Експертний висновок) зазначається про певну невідповідність тексту Конституції України положенням ч. 2 ст. 4 Хартії: «Конституція України конфліктує з цією нормою Хартії, оскільки передбачає, що органи місцевого самоврядування відповідають виключно за «питання місцевого значення, віднесені законом до їхньої компетенції». За цією нормою Хартії життя органів місцевого самоврядування це – політична самодіяльність, коли самостійно і під власну відповідальність визначаються і вирішуються критичні місцеві проблеми у світі, що швидко змінюється; без такої норми органи місцевого самоврядування виконують виключно завдання, доручені центральними органами влади».

Даний висновок фахівців наголошує на некоректності жорсткого визначення чітких та вичерпних повноважень і функцій місцевого самоврядування, а зважаючи на неможливість передбачити всі можливі потреби на місцях, справедливо вказує на недопустимі норми в Основному Законі. Законодавець мав би зазначити про вільність повноважень місцевого самоврядування, окрім прямих законодавчих заборон та дублювання повноважень з іншими органами публічної влади.

Частиною 3 статті 4 Хартії передбачено, що: «муніципальні функції, як правило, здійснюються переважно тими властями, які мають найтісніший контакт з громадянином. Наділяючи тією чи іншою функцією інший орган, необхідно враховувати обсяг і характер завдання, а також вимоги досягнення ефективності та економії».

В даній частині закріплений принцип субсидіарності. Цей принцип дуже важливий для реального та «доброго» врядування на місцях. Його онтологічним змістом є те, що всі місцеві питання мають вирішуватись на рівні найбільш наближеному до розуміння всієї суті проблеми.

Надходження фінансів на найближчий до потреб рівень – запорука економії коштів та часу, а зважаючи на рівень корупції та бюрократії, дотримання принципу субсидіарності – це значне заощадження бюджетних коштів.

Реалізація цієї вимоги знайшла своє закріплення у вигляді наділення органів місцевого самоврядування в рамках власної компетенції самоврядними повноваженнями й можливістю наділення їх делегованими повноваженнями (повноваженнями виконавчої влади) (ст. 143 Конституції України, розділ II «Організаційно-правова основа місцевого самоврядування» Закону України від 21 травня 1997 р.) [5, с. 721].

Не дивлячись на певне законодавче відтворення В.В. Кравченко в своїй статті [4] зауважує, що реалізація в Україні принципів автономності місцевого самоврядування та субсидіарності ставиться під сумнів, оскільки муніципальній свободі часто бракує чіткого розмежування повноважень між різними видами органів публічної влади та існуючою досі практикою застосування адміністративних методів управління з боку органів виконавчої влади національного та регіонального рівнів.

«Субсидіарність включає в себе не тільки обмеження для втручання вищої владної структури в справі окремої особи або окремого співтовариства, здатного діяти самостійно, але вона також являє собою обов'язок для всієї владної структури діяти по відношенню до цієї особи або цього співтовариства таким чином, щоб вони отримали необхідні кошти для власного зростання» (Жак Делор) [7, с. 53].

В Експертному висновку [9] наголошується, що принцип субсидіарності – це один з найважливіших принципів побудови публічної влади.

Він складається з двох частин: 1) передачі функцій на максимально наближений до населення рівень; 2) але тільки тоді, коли цей рівень спроможний ефективно цю функцію виконати. За концепцією громади всі «муніципальні» функції передаються на рівень громади. Ці функції включають в себе величезні блоки, такі як комунальне господарство, освіта, охорона здоров'я, культура, охорона довкілля тощо. Широка сфера повноважень, покладених на громаду, є позитивною рисою українського законодавства та існуючої практики. Вирішення проблеми може бути не скорочення цих повноважень, а проведення адміністративно-територіальної реформи з метою утворення на муніципальному рівні адміністративно-територіальних одиниць, спроможних до виконання своїх повноважень [9].

В частині 4 статті 4 Хартії зазначається: «Повноваження, якими наділяються місцеві співтовариства, як правило, мають бути повними і виключними. Вони не можуть скасовуватися чи обмежуватися іншою, центральною або регіональною владою, за винятком, якщо це не передбачено законом».

Ця вимога Хартії знайшла свій відбиток у ст. 25 Закону України від 21 травня 1997 р., що регламентує загальну компетенцію сільських, селищних і міських рад. У ній закріплюється, що ці ради правоспроможні розглядати й вирішувати питання, віднесені Конституцією України, даним й іншими законами до їхнього ведення. Крім того, при регламентації повноважень виконавчих органів цих рад законодавець у ст. 40 профільного закону прямо застерігає, що крім передбачених даним Законом повноважень, ці органи здійснюють ще й інші надані їм законом повноваження (повноваження, надані цим суб'єктам іншими законами України. — Авт.) [6, с. 721].

Проте, необхідно констатувати, що реальний стан виконання і забезпечення принципу невідчуженості та непорушності повноважень місцевого самоврядування не відповідає стандартам, що закладені в тексті Хартії.

Так, у новітній законодавчій практиці спостерігається тенденція до обмежень повноважень органів місцевого самоврядування, в тому числі й самоврядних, закріплених у Законі України «Про місцеве самоврядування в Україні», хоча останній має характер органічного закону, оскільки в його статті 24 передбачено, що інші закони не повинні суперечити положенням цього Закону [4, с. 39].

Фахівці, що є авторами Експертного висновку, також мають конкретні зауваження щодо виконання положень ч. 4 ст. 4 Хартії: «Із виконанням цієї норми в Україні існують проблеми. За галузевого принципу організації державної влади повноваження органів місцевого самоврядування управляються і обмежуються нормативними документами Кабінету Міністрів, галузевих міністерств і відомств, включаючи такі документи, як листи чи телеграми. Таким чином, з однієї сторони, регуляторні урядові повноваження обмежують свободу органів місцевого самоврядування. З іншого боку, неможливо позбавити уряд цих повноважень, оскільки інакше може виникнути ризик появи паралельного або суперечливого законодавства. Але уповноваження органів місцевого самоврядування на регулювання окремих питань (наприклад, місцеве планування) є правом Верховної Ради. Слід зазначити, що це є типовим для багатьох європейських країн» [9].

В частині 5 статті 4 Хартії зазначається: «Якщо повноваження делегуються місцевим співтовариствам центральним чи регіональним органом, місцеві співтовариства, у міру можливості, мають право пристосовувати свою діяльність до місцевих умов».

Концептуальні підходи до реалізації цього положення Хартії зазначені в ч. 3 ст. 143 Конституції України. Тут закріплюється механізм забезпечення делегування органам місцевого самоврядування повноважень органів виконавчої влади: держава фінансує здійснення цих повноважень у повному обсязі за рахунок коштів Державного бюджету України або шляхом віднесення до місцевого бюджету у встановленому законом порядку окремих загальнодержавних податків, передає органам місцевого самоврядування відповідні об'єкти державної власності. Тут же закріплюється, що органи місцевого самоврядування з питань здійснення ними повноважень органів виконавчої влади підконтрольні відповідним органам виконавчої влади. Уявляється, що за таких умов органи місцевого самоврядування України навряд чи мають змогу вільно пристосовувати здійснення делегованих повноважень до місцевих інтересів. Додатковий аргумент на користь такого висновку міститься у ст. 44 профільного Закону України від 21 травня 1997 р., що регламентує делегування повноважень районних і обласних рад відповідним місцевим державним адміністраціям [6, с. 722].

Дійсно, жорсткий контроль за виконанням делегованих повноважень та обов'язковий характер делегування таких повноважень, повністю нівелює реалізацію принципу адаптації здійснення делегованих повноважень місцевими співтовариствами (їх органами).

Такі «делеговані» повноваження стають важким обов'язковим тягарем для місцевого самоврядування і лише заважають самостійному розвитку територіальних громад.

Делегування повноважень у розумінні Хартії передбачає існування конкретного суб'єкта, який делегує повноваження (центральні чи регіональні органи) і несе остаточну відповідальність за виконання цих повноважень, та делегування повноважень органам місцевого самоврядування, якими, за визначенням статті 3.2 Хартії, однозначно є ради [9].

Нагадаємо, що реалізація права на місцеве самоврядування надається від імені територіальної громади (місцевого співтовариства, що є суб'єктом права на місцеве самоврядування) місцевим радам або зборам (ч. 2 ст. 3 Хартії).

За українською Конституцією (ст. 143) «органам місцевого самоврядування можуть надаватися законом окремі повноваження органів виконавчої влади». Закон «Про місцеве самоврядування в Україні» однозначно уточнює, що повноваження делегуються виконавчим органам рад. Визначенню повноважень виконавчих органів рад присвячені у законі статті 27-40. У цих статтях до власних (самоврядних) повноважень виконавчих органів сільських, селищних, міських рад віднесено 77 повноважень, до

делегованих їм повноважень – 85. До цього треба додати ще сотні повноважень, здебільшого делегованих, що надаються галузевими законами. При виконанні делегованих повноважень: «Органи місцевого самоврядування з питань здійснення ними повноважень органів виконавчої влади підконтрольні відповідним органам виконавчої влади». (Конституція, ст. 143.4); «Виконавчі органи сільських, селищних, міських, районних у містах рад з питань здійснення делегованих їм повноважень органів виконавчої влади – також є підконтрольними відповідним органам виконавчої влади». (Закон, ст. 11.2). Стаття 26.15 Закону «Про місцеве самоврядування в Україні» до виключних повноважень ради відносить «скасування актів виконавчих органів ради, які не відповідають Конституції чи законам України, іншим актам законодавства, рішенням відповідної ради, прийнятим у межах її повноважень». Більш чітко ця норма у ст. 59.9 закону: «Рішення виконавчого комітету ради з питань, віднесених до власної компетенції виконавчих органів ради, можуть бути скасовані відповідною радою». Це означає, що компетенція ради не поширюється на рішення виконавчого комітету відносно делегованих питань, а значить у більшості випадків своєї діяльності виконавчий комітет діє не як орган ради, а як орган державної влади [9].

Даний факт є додатковим доказом некоректної реалізації положень Хартії та законодавчої колізії в законодавстві України.

Частиною 6 ст. 4 Хартії передбачається, що: «У процесі планування і прийняття рішень щодо всіх питань, які безпосередньо стосуються місцевих співтовариств, з останніми мають проводитися консультації, у міру можливості своєчасно і належним чином».

Для будь-якого громадянина або депутата місцевої ради, на нашу думку, буде новиною факт проведення консультування із громадою з приводу питань місцевого значення. Можливо, такі факти на практиці існують, проте, вони є одиничними та політично доцільними і обґрунтованими.

Ст. 7.4 Закону України «Про асоціації органів місцевого самоврядування» [10] містить таке положення: «Органи державної влади при прийнятті рішень з питань місцевого та регіонального розвитку, а також при визначенні основних напрямів державної політики щодо місцевого самоврядування взаємодіють з асоціаціями на засадах, визначених цим Законом». Якщо у Хартії йдеться про всі питання, що безпосередньо стосуються органів місцевого самоврядування, то в даному випадку закон передбачає лише основні напрямки державної політики щодо місцевого самоврядування. На практиці ж навіть цей Закон не впроваджується: наприклад, при підготовці проекту та ухваленні Бюджетного кодексу України 2010 року не було проведено консультацій з асоціаціями органів місцевого самоврядування [9].

Не дивлячись на незадовільну ситуацію із проведенням консультацій із громадою з певних питань місцевого значення, необхідно наголосити на важливості та позитивності прийняття Закону України «Про асоціації органів місцевого самоврядування». Його прийняття стало реальним кроком до консолідації органів місцевого самоврядування та можливості надання їм фахової допомоги з організаційних і юридичних питань.

Висновок. Принципи, що закладені в тексті Хартії є ключовими для реалізації належного рівня існування та розвитку місцевого самоврядування як публічної влади, що покликана забезпечити належний рівень існування громадян на місцевому рівні.

Якісне законодавче відтворення та коректний переклад тексту Хартії, в сукупності із належною реалізацією принципів місцевого самоврядування є запорукою існування місцевого самоврядування як такого.

Принципи, що закладені в статті 4 Хартії є дуже важливими, а їх нівелювання та неналежне відтворення, призводить до номінальності ролі місцевого самоврядування, другорядності муніципальної влади та її підконтрольності органам державної влади.

Муніципальна реформа, яка анонсується вже протягом п'яти років, повинна реалізуватись із належним рівнем розуміння всієї важливості для розвитку місцевої демократії якісного аналізу міжнародного законодавства в цій сфері та необхідності постійних консультацій із міжнародними експертами.

Місьцеве самоврядування в Україні має скоріше декларативний та «жевріючий» характер та потребує комплексного законодавчого реформування.

Без забезпечення дійсною компетенцією, місцеве самоврядування так і залишиться на рівні нездійсненої національної мрії про розвиток та стабільність на місцевому рівні.

Список використаної літератури

1. Council of Europe [Електронний ресурс] // офіційний сайт Ради Європи – Режим доступу: <http://conventions.coe.int/Treaty/EN/Treaties/Html/122.htm>.
2. Про ратифікацію Європейської хартії місцевого самоврядування: Закон України від 15 липня 1997 року // Відомості Верховної Ради України. – 1997. – № 38. – Ст. 249.
3. Конституція України 28 червня 1996 року // Відомості Верховної Ради України. – 1996. – № 30. – Ст. 141.

4. Кравченко В.В. Проблеми адаптації законодавства України до стандартів і принципів Європейської хартії місцевого самоврядування / В.В. Кравченко // Вісник Центральної виборчої комісії. – № 2 (12). – червень, 2008. – С. 38 – 41.
5. Муніципальне право України: Підручник / В.Ф. Погорілко, М.О. Баймуратов, Ю.Ю. Бальций та ін. / За ред. Баймуратова М.О. – 2-ге вид. доп. – К.: Правова єдність, 2009. – 720 с.
6. Актуальні проблеми становлення та розвитку місцевого самоврядування в Україні: Кол. Монографія. / За ред. В.В. Кравченка, М.О. Баймуратова, О.В. Батанова. – К.: Атіка, 2007. – 864 с.
7. Принципи Європейської хартії місцевого самоврядування. Навч. посіб./ М. Пітцик, В. Кравченко, Е.С. Моньйо, Б. Черніков та ін./ – К., 2000. – 136 с.
8. Про місцеве самоврядування в Україні: Закон України від 21 травня 1997 року // Відомості Верховної Ради України. – 1996. – № 24. – Ст. 170.
9. Експертний висновок щодо відповідності національного законодавства України положенням Європейської хартії місцевого самоврядування [Електронний ресурс] // Інститут громадянського суспільства – Режим доступу: <http://www.csi.org.ua/www/?p=2364>.
10. Про асоціації органів місцевого самоврядування: Закон України від 16 квітня 2009 року// Відомості Верховної Ради України. – 2009. – № 38. – Ст. 534.

S. Panasyuk

COMPLETENESS OF COMPETENCE OF LOCAL SELF-GOVERNMENT AS A GUARANTEE OF ITS EXISTENCE IN UKRAINE

Formation and development of the actual local self-government is one of the most important missions of the modern democratic state

Ukraine ratified the European Charter of Local Self-Government in 1997, thus it obliged itself to implant in law and realize the principles which were laid in the text of the Charter.

In the article 4 of the Charter the principles of local self-government were fixed without observance of which it is not possible to talk about the real presence of local self-government in the country, for example: the principle of autonomy of local self-government, the principle of subsidiarity, the principle of authority, inalienability and inviolability of local self-government, the principle of adaptation of delegated to local self-government powers to the local conditions, the principle of participation of local self-government in all matters of public importance

Article 4 of the Charter provides local self-government (on behalf of local authorities) with the right to have the personal competence, to use free this competence for the benefit of local residents, and obliges the state and other authorities to refrain from attacks and violations of the local authorities' rights.

It should be noted that the implementation of the principles of Article 4 of the Charter by Ukraine is far from perfect.

Despite the implementation of some statute of Charter in the legislation of Ukraine, the general situation is unsatisfactory and requires strong and consistent changes.

For example there are few facts to confirm the situation in Ukraine regarding improper implementation of the principles laid in Article 4 of the Charter.

The Constitution of Ukraine provides comprehensive powers and responsibilities of local self-government.

The legislator had to note in law about freedom of local self-government powers (local authorities have full discretion to exercise their initiative with regard to any matter which is not excluded from their competence nor assigned to any other authority).

Progress of real local self-government often lacks clear division of powers between different public authorities.

There is practice of hard administrative management applying by authorities of national and regional levels. There is a tendency of powers limitation of local authorities.

Strict control of the delegated powers and compulsory character of delegation of such powers, completely eliminates the realization of the principle of adaptation fulfilment of delegated powers by local authorities.

Such «delegated» powers become difficult burden for local self-governments and only hinder self-development local communities.

Despite the unsatisfactory situation, it is necessary to emphasize some positive aspects.

The implementation of principles of European Charter of Local Self-Government in the legislation of Ukraine is not complete, but we can talk about some implementation of important rules to the constitution and laws of Ukraine.

Acceptance of The Law of Ukraine «About Associations of Local Self-Government», was a real step in the consolidation of local councils and the possibility to provide professional assistance on organizational and legal issues.

The principles which were laid in the text of the Charter are the key to an adequate level of existence and development of local self-government as a public authority, which aims to provide an appropriate level of citizens' existence at the local level.

Keywords: *European Charter of Local Self-Government, the competence of local self-government, the principles of local self-government, powers and functions of local self-government, implementation of the principles of local self-government.*

УДК 340.111.5(100)"312"(045)

С. В. Папаяні

ІНТЕРНАЦІОНАЛІЗАЦІЯ В УМОВАХ ГЛОБАЛІЗАЦІЇ: КОНСТИТУЦІЙНО-ПРАВОВИЙ АНАЛІЗ

Стаття присвячена дослідженню питання інтернаціоналізації правових систем в умовах глобалізації. Проведено ґрунтовний конституційно-правовий аналіз. Виділяються схожі та відмінні риси процесів інтернаціоналізації та глобалізації. Обґрунтовується принципова різниця між ними. Окрема увага приділяється вивченню концепції «інтернаціоналізації прав людини».

Ключові слова: інтернаціоналізація, глобалізація, модернізація, конституційне право, права людини.

Постановка проблеми. Із суттєвим підвищенням ролі міжнародного права у внутрішніх правопорядках держав, пов'язаним з активним процесом глобалізації та міждержавної інтеграції, зростає інтерес до вивчення питання інтернаціоналізації правових систем, зокрема конституційного права. На думку В. Н. Денисова такі процеси напряму пов'язані не тільки з підвищенням ролі міжнародного права у внутрішніх правопорядках держав, але й зі зміцненням та удосконаленням конституційно-правового регулювання питань участі держав у процесах міждержавної інтеграції [5, с. 9].

Аналіз останніх досліджень і публікацій. У сучасній науковій літературі широко висвітлена проблема взаємодії світового співтовариства і національних правових систем. Зокрема, зазначається, що нині чітко спостерігаються дві зовнішньо протилежні тенденції: з одного боку, процес глобалізації й інтернаціоналізації, поглиблення міждержавної й правової інтеграції та взаємозв'язку країн і народів, а з іншого – національна ідентифікація, фрагментація, відокремлення правових систем [8, с. 52]. Одні дослідники співіснування цих тенденцій сприймають як парадокс, як складну для вирішення теоретичну проблему. Для них вихід з проблемної ситуації найчастіше полягає у відмові від дослідження процесу інтернаціоналізації в обмін на вивчення національних державних інтересів та інших традиційних правових інститутів [3, с. 69–125]. Особливо така тенденція виявляється серед російських учених-конституціоналістів. Більшість інших дослідників пояснюють цю ситуацію з точки зору теорії дуалізму, розглядаючи вказані тенденції як самостійні, незалежні одна від одної, або принаймні не надають значення їх взаємозв'язку [16, с. 23].

Викладення основного матеріалу. Міжнародна й національні системи як частини спільного глобального соціально-правового простору функціонують завдяки модернізації й прогресу суспільних відносин. У цих умовах перед світовим співтовариством стоїть завдання формування нового світового порядку, здатного істотно підвищити рівень керованості міжнародної системи в умовах глобалізації. За таких умов дедалі більший обсяг суспільно-політичного життя виходить за межі держави. У зв'язку з цим управління світовою системою можливе лише спільними зусиллями держав. В результаті істотно підвищується роль усіх конституційно-правових засобів для ефективного забезпечення управління міжнародними відносинами.

Очевидно, що побудова такої системи можлива лише за умови всебічного врахування інтересів усіх суверенних національних держав, механізм забезпечення яких безпосередньо пов'язаний з подальшим розвитком конституційно-правового регулювання. Більшість дослідників цього процесу зазначають, що саме від оптимальної організації сучасного світу, ефективної взаємодії міжнародного й конституційного права залежатиме існування людства [6, с. 17].

На розвиток зарубіжної юридичної науки, в цей період у вивченні процесів інтернаціоналізації права вплинула парадигма модернізації, яка передбачала, зокрема, положення про ослаблення значення національного й етнічного факторів у міру розвитку науково-технічного та економічного прогресу [2, с. 255]. Інтернаціоналізація розглядалася переважно як процес, протилежний збереженню національно-правових особливостей у різних проявах, а тому такий, що суперечить національному розвитку і самостійності нових державних утворень чи становленню національних політико-правових систем.